

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 76112 București 40, România

Telefon: (+40-1) 313-2531 Fax: (+40-1) 312-5480

Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1674A/2007

Domnului
NICOLAE VĂCĂROIU
PREȘEDINTELE SENATULUI

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. **12636** / **18-12-2007**

Potrivit art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm, alăturat, în copie, Decizia nr.1177 din 12 decembrie 2007 referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Legii pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali.

Primiți, vă rog, domnule Președinte, asigurarea deplinei noastre considerații.

PREȘEDINTE
Ioan Vida
Prof. univ. dr. Ioan Vida

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.1674A/2007

DECIZIA nr.1177
din 12 decembrie 2007

referitoare la sesizarea de neconstituționalitate a Legii pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali

I. Cu adresa nr.3127 din 21 noiembrie 2007, Președintele României a transmis Curții Constituționale sesizarea de neconstituționalitate a Legii pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, formulată în temeiul art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și care a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.11380 din 21 noiembrie 2007, formând obiectul Dosarului nr.1674A/2007.

Deși sesizarea privește legea în întregul său, criticile de neconstituționalitate se referă numai la dispozițiile art.29 alin.(16) și art.48 alin.(11), potrivit cărora:

- Art.29 alin.(16): *„Separat pentru Camera Deputaților și Senat, fiecare partid politic, alianță politică, alianță electorală sau organizație a cetățenilor aparținând minorităților naționale are dreptul de a propune o listă suplimentară la nivel național care va putea conține cel mult un număr egal de candidați cu numărul candidaților înscriși în toate colegiile uninominale. Lista națională a fiecărui partid va ordona candidații partidelor și va conține în coloane separate: numele și*

prenumele candidatului, precum și apartenența politică a acestuia. Lista va fi folosită pentru desemnarea reprezentanților în Parlament doar în situația în care numărul de voturi valabil exprimate dobândite îi permit să obțină, conform algoritmului de repartizare prezentat la art.48, mai multe mandate decât numărul candidaților înscriși în colegiile uninominale. Lista națională suplimentară a fiecărui partid politic, alianță politică sau electorală se depune la Biroul Electoral Central și va fi afișată în toate secțiile de votare. Candidații înscriși pe lista națională vor respecta prevederile alin.(7)-(15);”

- Art.48 alin.(11): „În situația în care un partid politic, alianță politică sau alianță electorală obține la nivelul unei circumscripții electorale un câț electoral care este superior numărului total de candidați din circumscripția respectivă, se va proceda la atribuirea de mandate către persoanele de pe lista națională suplimentară, în ordinea de pe lista întocmită de competitorul electoral respectiv.”

Autorul sesizării susține că potrivit acestor prevederi, „deși alegătorul nu votează lista națională propusă de către fiecare competitor electoral, persoane de pe această listă pot obține mandatul de parlamentar fără a fi votate de către cetățeni”, ceea ce încalcă art.62 alin.(1) din Constituție, conform căruia „Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.” Așadar, consideră că art.29 alin.(16) și art.48 alin.(11) din lege, care se referă la atribuirea mandatelor de parlamentar către persoane de pe lista națională suplimentară, fără ca această listă să fie votată de alegători, sunt contrare prevederilor constituționale menționate, referitoare la alegerea directă a membrilor Parlamentului de către cetățeni. Or, caracterul direct al votului „este de esența reprezentativității democratice moderne în care cetățenii își exprimă în mod direct opțiunea pentru un anumit candidat propus în alegeri” pe care îl „aleg direct și personal, fără nici un intermediar, reprezentant sau delegat”. Se mai susține că, potrivit art.29 alin.(16) și art.48 alin.(11) din lege, „o parte a membrilor Parlamentului (organ reprezentativ) nu mai sunt aleși”, ceea ce încalcă și art.2

alin.(1) din Constituție, care prevede că „*Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.*”

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, sesizarea a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a prezenta punctele lor de vedere.

Președintele Camerei Deputaților a transmis punctul său de vedere cu adresa nr.51/5099 din 29 noiembrie 2007, prin care consideră că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, arată că dispozițiile art.62 alin.(1) din Constituție „se referă, într-adevăr, la caracterul direct al votului dar, în același timp, conferă Parlamentului competența de a stabili, în legea electorală, condițiile de exercitare a votului universal, inclusiv în ceea ce privește exprimarea directă a acestuia”, fiind „dreptul suveran al Parlamentului ca, în condițiile prevăzute în Constituție, să stabilească regimul juridic al modului de alegere a deputaților și senatorilor.” Ca atare, aplicând acest principiu, „Parlamentul și-a însușit proiectul de lege asupra căruia Guvernul și-a asumat răspunderea politică, și în care sunt incluse dispozițiile legale a căror constituționalitate a fost contestată”. Prevederile art.29 alin.(16) din legea criticată, referitoare la lista suplimentară de candidați, separat pentru Camera Deputaților și separat pentru Senat, la care au dreptul partidele politice, alianțele politice ori electorale, precum și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, „va fi luată în calcul în operațiunile de distribuire a mandatelor, doar în situația în care entitatea electorală care a întocmit o astfel de listă obține un număr suplimentar de voturi valabil exprimate, datorită căruia are vocația de a i se atribui mai multe mandate decât numărul de candidați pe care i-a înscris inițial în colegiile electorale.” Așadar, legea reglementează o situație ipotetică, în care o anumită entitate electorală poate să obțină un număr calificat de voturi valabil exprimate, ceea ce nu încalcă nici o prevedere constituțională, ci, mai mult, „prin

această procedură, se validează legal opțiunile electorale ale cetățenilor pentru un anumit partid politic sau alianță ori organizație a cetățenilor aparținând unei minorități naționale.” De asemenea, consideră că și susținerea potrivit căreia art.29 alin.(16) și art.48 alin.(11) din lege încalcă caracterul direct al votului este neîntemeiată și contravine voinței suverane a cetățenilor care au acordat un număr sporit de voturi candidaților propuși de un partid politic sau de o anumită alianță. Aceasta, deoarece atribuirea de mandate în baza listei suplimentare se face tot în considerarea rezultatelor votului direct exprimat de alegători pentru anumiți candidați, iar depunerea listei naționale suplimentare la Biroul Electoral Central și afișarea ei la toate secțiile de votare asigură „toate condițiile pentru cunoașterea de către alegători, înainte ca aceștia să-și exprime opțiunile electorale, atât a candidaților înscriși în colegiile uninominale, cât și a celor care figurează pe lista suplimentară.”

Mai arată că sesizarea face „o confuzie juridică între două instituții distincte: votul și distribuirea mandatelor.” Astfel, „votul este un drept constituțional, a cărui exercitare este reglementată prin lege”, iar „distribuirea mandatelor este o procedură bazată pe principii matematice”, și, de altfel, nici actualul sistem electoral nu asigură aceeași reprezentativitate pentru toții aleși, „deoarece reprezentativitatea și proporționalitatea sunt asigurate la nivel național și nu la nivelul fiecărei circumscripții.” Distincția dintre dreptul de vot și calitatea votului, pe de o parte, și distribuirea mandatelor, pe de altă parte, este mai evidentă „în cadrul altei determinări constituționale a votului, aceea de a fi «egal»”, care presupune „în mod evident numai egalitatea în manifestarea dreptului, iar nu și în efectele acestuia – distribuirea mandatelor.”

Guvernul a transmis punctul său de vedere cu adresa nr.5/6228/C.P.T. din 4 decembrie 2007, în care apreciază că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, în legătură cu susținerea potrivit căreia dispozițiile criticate creează premisele unui vot indirect, ceea ce încalcă art.62 alin.(1) din Constituție, care consacră principiile universalității și egalității votului, precum și caracterul lui

direct, secret și liber exprimat, arată că „semnificația conceptului de vot direct constă în faptul că alegătorii își exprimă personal acordul sau dezacordul privind candidații propuși, alegătorii votează direct și nu prin reprezentanți sau delegați”, pe când „sistemul de votare indirectă” „presupune exprimarea votului prin electori, care reprezintă voința politică a unui număr de votanți”. Or, norma criticată nu întrunește „condițiile calificării acestuia ca vot indirect”, „alegătorii votează personal un candidat propus de un competitor electoral, votul său având o valență dublă: desemnează o persoană și își manifestă preferința pentru partidul politic din care aceasta face parte.” Așa fiind, „fiecare votant este informat atât cu privire la semnificația opțiunii individuale, cât și asupra componenței listei naționale suplimentare a fiecărui partid” și „își poate manifesta sprijinul pentru interese specifice, dar poate să susțină și curentele majoritare, rezolvând într-o manieră adecvată atât problema reprezentării alegătorilor în organele legislative, cât și formarea majorităților necesare guvernărilor stabile.” Cu titlu exemplificativ, se menționează existența acestui sistem de vot uninominal mixt în țări ca Ungaria, Lituania, Canada, Noua Zeelandă.

În continuare, consideră că propunerea privind votul uninominal mixt „conferă efectivitate și coerență dreptului de asociere garantat de art.40 din Constituție și art.11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, „făcând posibilă manifestarea unor ideologii politice prin promovarea unor partide, a strategiilor și dezideratelor politice pe care acestea le susțin.” Lista națională suplimentară funcționează doar în momentul în care un partid politic ar obține mai multe mandate decât numărul candidaților înscriși în colegiile nominale. Or, potrivit prevederilor criticate, „aceste liste sunt identice cu listele de candidați folosite în actuala reglementare la votul pe liste, candidații înscriși în lista națională fiind obligați să respecte dispozițiile cuprinse în alin.(7) – (15) ale art.29.” De asemenea, în legătură cu candidaturile de pe lista suplimentară, mai arată că alegătorul are posibilitatea de a se informa cu privire la candidații care, prin

redistribuire, ar putea primi mandate de senator, respectiv de deputat, întrucât listele sunt afișate la secțiile de votare, iar după rămânerea lor definitivă pot fi contestate în aceleași condiții ca și candidaturile uninominale. În această ipoteză nu se poate vorbi de un vot indirect, câtă vreme candidatura uninominală este propusă de partid și, „indiferent dacă mandatul este atribuit candidatului care a fost desemnat nominal sau candidatului de pe lista suplimentară, mandatul urmează a fi contabilizat în contul partidului, alianței electorale sau politice care a făcut această propunere”, alegătorul asumându-și, așadar, consecințele votului.

În concluzie, consideră că „sistemul propus prin această lege este unul mixt, atribuirea mandatelor candidaților de pe lista națională suplimentară fiind consecința directă a metodei de vot folosite, fără ca prin aceasta votul să aibă un caracter indirect.”

Cu privire la invocarea încălcării art.2 alin.(1) din Constituție, apreciază că acestea „nu au incidență în soluționarea cauzei”, întrucât expresia principiului reprezentativității „este stabilirea numărului parlamentarilor pe criterii demografice, or, potrivit noii legi numărul de circumscripții electorale corespunde celui al județelor (la care se adaugă municipiul București), în fiecare circumscripție existând cel puțin două colegii nominale”, care „se raportează la numărul de locuitori ai județului, respectiv municipiului București.”

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

II. Cu adresa nr.3237 din 30 noiembrie 2007 Președintele României a transmis Curții Constituționale completare la sesizarea de neconstituționalitate a Legii pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, formulată în temeiul art.146 lit.a) din Constituție și al art.15 alin.(1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții

Constituționale, și care a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.11888 din 3 decembrie 2007 și formează obiectul aceluiași dosar.

În motivarea completării se susține că „art.2 lit.f) din legea trimisă la promulgare este neconstituțional în privința adăugării reorganizării administrativ-teritoriale ca un nou caz de organizare a alegerilor anticipate pentru alegerea membrilor Parlamentului României.” În acest sens, se arată că Titlul I al legii trimise la promulgare, denumit „Alegerea Camerei Deputaților și a Senatului”, prevede la art.2 lit.f) că prin alegeri anticipate se înțelege *„alegeri organizate în cazul încetării înainte de termen a mandatului sau dizolvării înainte de termen a organului ales sau în cazul reorganizării administrativ-teritoriale.”* Potrivit acestei redactări, rezultă că „art.2 se referă la alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, nu și la alte tipuri de alegeri, deoarece tot în art.2 la lit.c) termenul de alegeri este definit astfel: «c) *alegeri – în cazul în care nu se face altă mențiune, acțiuni de desemnare a membrilor Camerei Deputaților și Senatului.*” În consecință, apreciază că definiția de la art.2 lit.f) din legea criticată „completează practic prevederile Constituției României privind modalitățile de încetare a activității înainte de termen a mandatului de parlamentar prin introducerea posibilității de organizare a alegerilor parlamentare anticipate în cazul reorganizării teritoriale”, întrucât, sub acest aspect, art.89 din Legea fundamentală prevede: *„(1) După consultarea președinților celor două Camere și a liderilor grupurilor parlamentare, Președintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură. (2) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată. (3). Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui României și nici în timpul stării de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență.”*

Se susține că art.2 lit.f) din lege mai încalcă și dispozițiile constituționale ale art.73 alin.(2), „știut fiind faptul că prevederile Constituției se pot revizui doar

printr-o lege constituțională și nu prin una organică ca în cazul de față”, și ale art.69 care prevede că „*Orice mandat imperativ este nul.*”

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, completarea la sesizarea inițială a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a prezenta punctele lor de vedere.

Președintele Camerei Deputaților a transmis punctul său de vedere cu adresa nr.51/5256 din 7 decembrie 2007, prin care apreciază că și completarea sesizării este neîntemeiată. În acest sens, arată că „este dreptul legiuitorului de a defini în cuprinsul unei legi anumiți termeni sau noțiuni”, soluție ce se regăsește, de altfel, chiar în art.24 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative. Așa fiind, art.2 din legea contestată definește, între alți termeni, și noțiunea de „alegeri anticipate”, în legătură cu care autorul sesizării face „o confuzie” „între alegerile anticipate pentru camera Deputaților și Senat și cele pentru constituirea autorităților administrației publice locale alese prin vot universal”. Consideră că și concluzia potrivit căreia din art.2 lit.f) din lege „ar rezulta că în cazul reorganizării administrativ-teritoriale a țării urmează să se desfășoare alegeri parlamentare anticipate” este eronată, întrucât termenii definiți de art.2 „se raportează la conținutul legii, în ansamblul său, și nu la primul titlu al acesteia”, iar „termenii de «alegător», «alianță electorală», «circumscripție electorală», «alianță politică», «birou electoral» ș.a.m.d. se referă, deopotrivă, la alegerile parlamentare, cât și cele locale.” Tot în sensul art.2 lit.f) din lege, în cazul unei reorganizări administrativ-teritoriale se vor organiza alegeri anticipate doar la nivel local, întrucât reorganizarea antrenează constituirea de noi autorități publice locale, cărora li se stabilește o nouă competență teritorială și un nou aparat de lucru, raporturile de reprezentare ale primarilor și consilierilor locali circumscriind-se cu strictețe razei teritoriale a unităților administrative. „Acesta este și motivul pentru care art.26 alin.(3) din Legea nr.215/2001, republicată, prevede că primarii și

consiliile locale aleși în urma organizării unor noi unități administrativ-teritoriale își exercită mandatul până la desfășurarea următoarelor alegeri locale, care pot fi și anticipate.” Spre deosebire de aleșii locali, deputații și senatorii dețin un mandat de reprezentare la nivel național, acesta fiind și „motivul pentru care reorganizarea administrativ-teritorială a țării nu întrerupe mandatul celor două Camere.” În continuare, consideră că art.2 lit.f) din legea contestată „explică înțelesul unui anumit termen”, iar nu „un caz ipotetic în care s-ar organiza alegeri parlamentare anticipate” al căror cadru constituțional este cuprins în art.89. În legătură cu susținerea că prin textul de lege criticat „s-ar produce o revizuire *de facto* a Constituției”, arată că „prevederile art.2 lit.f) nu sunt operabile în sine ci conțin o circumstanțiere etimologică a unei noțiuni juridice”, precum și că „revizuirea, chiar și *de facto*, sau implicită a Constituției, poate fi realizată numai ca efect al unor norme juridice care reglementează ca atare anumite raporturi sociale.” În sfârșit, opinează că nu se poate reține nici încălcarea art.69 din Constituție, deoarece „nulitatea mandatului imperativ are ca scop să consolideze independența deputaților și senatorilor, să împiedice orice imixtiuni în activitatea lor și nu are nici o legătură cu o ipotetică alegere anticipată a Camerei Deputaților și Senatului, în condițiile prevăzute în art.89 din Constituție, ca urmare a dizolvării Parlamentului.”

Guvernul a transmis punctul său de vedere cu adresa nr.5/6508/C.T.P. din 10 decembrie 2007, prin care consideră că susținerile de neconstituționalitate ale art.2 lit.f) din legea contestată sunt neîntemeiate. Astfel, apreciază că cea de a treia ipoteză a textului de lege criticat, potrivit căreia pot fi organizate alegeri anticipate ca urmare a unei noi organizări administrativ-teritoriale, nu încalcă prevederile constituționale ale: art.61 și art.62 care „lasă la latitudinea legii electorale reglementarea organizării alegerilor parlamentare, inclusiv posibilitatea organizării de alegeri anticipate; ale art.89, „întrucât conform acestor prevederi dizolvarea Parlamentului este o posibilitate lăsată la aprecierea Președintelui, cu respectarea condițiilor prevăzute de text, iar nu o obligație a Președintelui.” Consideră că textul

de lege criticat care instituie posibilitatea organizării de alegeri anticipate în cazul reorganizării administrativ-teritoriale nu implică în mod obligatoriu dizolvarea Parlamentului și, în plus, art.63 alin.(4) din Constituție prevede prelungirea mandatului Camerelor până la întrunirea legală a noului Parlament. Apreciază că dispozițiile legii supuse controlului de constituționalitate reglementează cu privire la organizarea alegerilor și, prin urmare, nu vizează revizuirea Constituției, care se realizează conform unei proceduri speciale, cuprinse în Titlul VII, art.150-152 din Constituție. Așa fiind, nu se poate reține nici încălcarea prevederilor constituționale ale art.73 alin.(2). În sfârșit, „având în vedere că textul legal criticat nu instituie mandatul imperativ”, consideră că „acesta nu contravine prevederilor art.69 din Constituție, republicată, referitoare la mandatul reprezentativ.”

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere.

C U R T E A ,

examinând sesizarea de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul judecătorului-raportor, Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, raportată la prevederile Constituției, precum și dispozițiile din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, reține următoarele:

Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și celor ale art.1, art.10, art.15, art.16 și art.18 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulată, îl constituie Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali. Curtea observă, însă, că în realitate sunt formulate critici de neconstituționalitate în mod concret, în ordinea invocării, doar cu privire la art.29 alin.(16), art.48 alin.(11) și art.2 lit.f) din lege.

Se susține că aceste dispoziții din lege încalcă, în ordinea invocării lor, art.62 alin.(1), art.2 alin.(1), art.89, art.73 alin.(2) și art.69 din Constituție, potrivit cărora:

- Art.62 alin.(1): *„Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.”*;

- Art.2 alin.(1): *„Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.”*

- Art.89: *„(1) După consultarea președinților celor două Camere și a liderilor grupurilor parlamentare, Președintele României poate să dizolve Parlamentul, dacă acesta nu a acordat votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 60 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.*

(2) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.

(3) Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui României și nici în timpul stării de mobilizare, de război, de asediu sau de urgență.”

- Art.73 alin.(2): *„Legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției.”*

- Art.69: „(1) *În exercitarea mandatului, deputații și senatorii sunt în serviciul poporului.*

(2) *Orice mandat imperativ este nul.*”

Examinând obiecția de neconstituționalitate cuprinsă în sesizare, Curtea Constituțională reține următoarele:

Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali **a fost adoptată în temeiul art.114 alin.(3) din Constituția României, republicată, în urma angajării răspunderii Guvernului în fața Camerei Deputaților și a Senatului, în ședința comună din data de 29 octombrie 2007.**

Titlul I al legii este consacrat „Alegerii Camerei Deputaților și a Senatului”, iar articolul 1 al Capitolului 1 – „*Dispoziții generale*” – prevede că „**prezentul titlu stabilește cadrul juridic general pentru organizarea și desfășurarea alegerii Camerei Deputaților și a Senatului.**”

În conformitate cu prevederile art.2 alin.(1) din Constituția României, „*Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.*” De asemenea, dispozițiile art.61 din Legea fundamentală stabilesc că Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român, fiind alcătuit din Camera Deputaților și Senat, care sunt alese, conform art.62 alin.(1) „*[...] prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.*”

Așadar, instituirea acestei formule constituționale conferă Camerei Deputaților și Senatului aceeași legitimitate, ambele fiind expresia voinței aceluiași corp electoral. **Deși textul alin.(1) al art.62 din Constituție obligă la alegerea prin vot a Parlamentului,** se lasă legiuitorului posibilitatea de a stabili prin lege tipul sistemului electoral, precum și modalitățile concrete de organizare și desfășurare a

scrutinului. Mai mult, art.73 alin.(3) lit.a) din Legea fundamentală prevede că „sistemul electoral se reglementează prin lege organică.”

Legea supusă controlului de constituționalitate prevede că deputații și senatorii se aleg în colegii uninominale, prin scrutin uninominal, potrivit principiului reprezentării proporționale.

O primă critică de neconstituționalitate vizează prevederile art.29 alin.(16) și art.48 alin.(11) din lege, care dispun cu privire la atribuirea mandatelor de parlamentar către persoane de pe lista națională suplimentară, fără ca această listă să fie votată de alegători, ceea ce, în opinia autorului sesizării, contravine prevederilor art.62 alin.(1) din Constituție referitoare la alegerea de către cetățeni a membrilor Parlamentului prin vot direct. De asemenea, invocă încălcarea prevederile art.2 alin.(1) din Constituție, deoarece „o parte a membrilor Parlamentului (organ reprezentativ) nu mai sunt aleși.”

Analizând aceste critici, Curtea constată că ele sunt întemeiate și urmează să admită obiecția de neconstituționalitate în sensul și pentru motivele ce se vor arăta în continuare.

Într-adevăr, art.73 alin.(3) lit.a) din Constituție dispune că „sistemul electoral” este reglementat prin lege organică. Această lege trebuie să fie, însă, în concordanță cu dispoziția constituțională cu privire la caracterul direct al votului și cu principiul potrivit căruia atribuirea unui mandat de parlamentar se poate face doar în baza votului exprimat de corpul electoral.

Prin reglementarea criticată, partidele politice, alianțele politice sau alianțele electorale nominalizează pe listele suplimentare candidați care, în cadrul procesului electoral, rămân în afara elementului esențial al acestuia, „votul”, deoarece alegătorul nu se pronunță prin vot direct sau indirect asupra listei suplimentare. Practic, deputații sau senatorii desemnați de pe aceste liste nu au fost votați de corpul electoral.

În legătură cu modalitatea de vot, art.42 alin.(6) din lege prevede că *„Alegătorii vor vota separat în cabine închise, aplicând ștampila care poartă mențiunea „VOTAT” înăuntrul patrulaterului care cuprinde numele și prenumele candidatului pe care îl votează.”* Din acest text se deduce, fără nici un fel de rezervă, că alegătorii votează doar candidații propuși fiecare pentru un colegiu uninominal de către partidele politice, alianțele politice sau electorale, fără a vota și lista națională suplimentară reglementată de art.29 alin.(16) din lege. **Nicio dispoziție a legii nu face referire la modalitatea în care listele suplimentare se votează. Legea poate stabili mecanisme de transformare a voturilor în mandate și modul de atribuire a acestora,** dar nu poate, în niciun caz, să prevadă acordarea de mandate, în lipsa votului corpului electoral cu privire la lista națională suplimentară, fără ca prin această operațiune să nu contravină prevederilor art.62 din Constituție.

Preferința alegătorului pentru un candidat, cât și asupra componentei listei naționale a fiecărui partid, trebuie exprimată distinct, prin votul acestuia. Altfel spus, alegătorul trebuie să se pronunțe prin două voturi.

Așadar, legea nu poate cuprinde prevederi contrare celor ale art.62 alin.(1) din Constituție, care obligă la alegerea prin vot direct a Camerei Deputaților și Senatului.

Sistemul votului uninominal mixt reglementat prin legea criticată se deosebește esențial de sistemele electorale la care s-a făcut referire în punctul de vedere al Guvernului, sisteme mixte bazate pe votul multiplu.

În sistemul electoral mixt reglementat de textele criticate, opțiunile electorale ale cetățenilor pentru un anumit partid politic sau alianță ori organizație a cetățenilor aparținând unei minorități naționale se exprimă în voturile date candidaților înscriși în colegiile uninominale, nu și cu privire la cei care figurează pe lista națională suplimentară. Pentru a da dreptul la atribuirea unui mandat, lista suplimentară trebuie „votată”, iar nu „afișată”.

Pentru aceste considerente, Curtea constată că dispozițiile art.29 alin.(16) și art.48 alin.(11) din lege sunt neconstituționale.

Ținând seama de principiul enunțat de art.31 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale și având în vedere considerentele expuse mai sus, Curtea constată că și prevederile art.48 alin.(17) din Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, potrivit cărora „*În situația în care un partid politic, alianță politică sau alianță electorală obține la nivel național prin însumarea câturilor de la nivel județean un număr de mandate superior numărului total de candidați la nivelul țării, se va proceda la atribuirea de mandate către persoanele de pe lista națională în ordinea descrescătoare a înscrierii în listă, după eliminarea candidaților care au primit locuri din această listă în etapa a doua conform art.48 alin.(10)*”, sunt neconstituționale.

Cea de a doua critică de neconstituționalitate privește dispozițiile art.2 lit.f) din lege, care, potrivit susținerilor autorului sesizării, completează prevederile Constituției referitoare la modalitățile de încetare a activității înainte de termen a mandatului parlamentar, prin aceea că în situația reorganizării administrativ-teritoriale introduce „un nou caz de organizare a alegerilor anticipate pentru alegerea membrilor Parlamentului României.” Se consideră că astfel se încalcă prevederile constituționale ale art.89 referitoare la dizolvarea Parlamentului, ale art.73 alin.(2) privind revizuirea Constituției, precum și ale art.69 care stabilesc că „*orice mandat imperativ este nul.*”

Analizând aceste susțineri, Curtea reține următoarele:

Articolul 2 lit.f) din lege, care definește noțiunea de „*alegeri anticipate*”, este plasat în Capitolul I – „*Dispoziții generale*” – ale Titlului I „*Alegerea Camerei*

Deputaților și a Senatului” și prevede că alegeri anticipate urmează să se organizeze și în „*cazul reorganizării administrativ-teritoriale.*”

Curtea constată că, așa cum este plasat în corpul legii, articolul 2 lit.f) se referă doar la alegerea Camerei Deputaților și a Senatului, nu și la celelalte tipuri de alegeri. Astfel, Titlul II al legii se referă la „*Modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale*”.

Potrivit art.3 alin.(3) din Constituție, „*Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, orașe și județe.*” Organizarea administrativă a teritoriului înseamnă delimitarea acestuia, potrivit unor criterii economice, sociale, culturale, de mediu, populație, etc. în unități administrativ-teritoriale, în scopul organizării și funcționării administrației publice locale în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice, precum și al eligibilității autorităților administrației publice locale.

Din cele menționate, rezultă că reorganizarea administrativ-teritorială poate avea efecte, sub aspectul alegerilor, doar la nivelul autorităților administrației publice locale. **Reorganizarea administrativ-teritorială a țării nu întrerupe însă mandatul celor două Camere ale Parlamentului, deputații și senatorii având un mandat de reprezentare la nivel național.**

Încetarea colectivă a mandatului deputaților și senatorilor și a activității celor două Camere ale Parlamentului, înainte de expirarea duratei mandatului acestora, precum și declanșarea unor alegeri anticipate, pot avea loc numai ca efect al dizolvării Parlamentului de către Președintele României, în condițiile art.89 din Constituție.

Așa fiind, Curtea constată că dispozițiile art.2 lit.f) teza finală – „*în cazul reorganizării administrativ-teritoriale*” din Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali, sunt

neconstituționale, deoarece contravin art.89 din Constituție, care reglementează situațiile de dizolvare a Parlamentului și art.73 alin.(2) din Legea fundamentală, referitor la legile constituționale, cunoscut fiind că revizuirea Constituției urmează o procedură specială, care poate fi declanșată numai în condițiile Titlului VII „Revizuirea Constituției” din Legea fundamentală.

Curtea semnaleză că în cadrul procesului de reexaminare a dispozițiilor declarate neconstituționale, pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale și în funcție de soluțiile adoptate, Parlamentul urmează să analizeze și incidența acestora asupra prevederilor legii în ansamblul ei.

În temeiul dispozițiilor art.146 lit.a) și ale art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al prevederilor art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) și (3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în unanimitate,

Curtea Constituțională
În numele legii
DECIDE :

Constată că dispozițiile art.2 lit.f) teza finală – „*în cazul reorganizării administrativ-teritoriale*” -, ale art.29 alin.(16) și ale art.48 alin.(11) și (17) din Legea pentru alegerea Camerei Deputaților și a Senatului și pentru modificarea și completarea Legii nr.67/2004 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a Legii administrației publice locale nr.215/2001 și a Legii nr.393/2004 privind Statutul aleșilor locali sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Dezbaterea a avut loc la data de 12 decembrie 2007 și la aceasta au participat: Ioan Vida, președinte, Nicolae Cochinescu, Aspazia Cojocaru, Acsinte Gaspar, Petre Ninosu, Ion Predescu, Valentin Zoltán Puskás, Tudorel Toader și Augustin Zegrean, judecători.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Ioan Vida
Prof.univ.dr.Ioan Vida

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,

Gabriela Dragomirescu
Gabriela Dragomirescu